

Adelsönytt

NOVEMBER 2024

- Minibuss på Adelsö
Fler avgångar med nya 312
- Vad händer på Kurön?
Omdaning av skogen
- Ny fyr i
Prästfjärden

BESÖK PÅ BIRKA

**VERONICA & THOMAS
BOR DÄR ÅRET OM**

KONSTRUNDAN
i september

MARTINA

ADELSÖPROFILEN

INNEHÅLL

- 06** Sensommarbesök på Kurön
- 08** Mini-312 blir Adelsös egen busslinje
- 10** EU-valet 2024 – Så röstade Adelsö
- 12** Adelsöprofilen Martina vill vara nära vatten
- 22** Inspirerande dag på Birka
- 26** Majsans äventyr till Medelhavet
- 30** Konstrundan i september
- 37** Stjärngossar på Adelsö
- ... och mycket mer!**

REDAKTION

ANSVARIG UTGIVARE:

Gunilla Dykhoff Sternelius, Sättra
gunilla.sternelius(at)hotmail.com • 070-212 60 85

Anita Björk, Sjövik, Lilla Stenby
anitabjork2(at)gmail.com

Klas Dykhoff, Sättra
klas.dykhoff(at)gmail.com

Kent Lundberg, Stenstorpsvägen
kentlundberg65(at)gmail.com

Britt-Louise Morell, Sättra
morell46(at)hotmail.com

Lotta Person, Hallsta
lotta.person60(at)gmail.com

FORMGIVARE: **Ann Söderström**, Lilla Stenby
raketgrafiskform(at)gmail.com

VIKARIERANDE FORMGIVARE 2024:

Lynn Staflund, Munsö
lynn.staflund(at)gmail.com

ANNONSER: **Lennart Mattsson**, Lindby
lennart1945(at)gmail.com • 070-838 97 76

KALENDARIUM: **Ove Westerberg**
ovewesterberg(at)telia.com

TRYCK: **GETR**, Sundbyberg

OMSLAGSBILD: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

LEDARE

DAGS ATT AGERA, EKERÖ KOMMUN!

Adelsö Föreningsråd beslutar sig under 2023 för att ta fram en krisplan för Adelsö. Bakgrunden till beslutet är det krig som Ryssland inleder mot Ukraina och den instabila omvärld som vi lever i. De klimatförändringar som kan påverka oss, är också en del av beslutsunderlaget. Vi behöver ha en plan för att hantera fjorton dagar utan strömförsörjning, med allt vad det innebär.

Ett antal kompetenta personer från öns engagerar sig omgående i arbetet. Civilförsvaret på Ekerö kontaktas och blir inresserade av vårt arbete. De besitter stor kunskap i de här frågorna och kommer att spela en viktig roll för framtagandet av planen.

Det står snabbt klart att kommunens krisplan för Adelsö är undermålig. De har tänkt att vi i en händelse av en kris ska åka till Munsö skola, som då ska fungera som trygghetspunkt. Det finns ingen annan plan specifik för Adelsö.

Nu gör arbetsgruppen en inventering utifrån en rad olika frågeställningar: Vilka platser kan fungera som trygghetspunkter på ön? Hur ska el- och vattenförsörjning säkras? Hur många personer behöver aktiv omsorg? Hur ska kommunikationen fungera? Vad kan vi göra för att öka kunskapen om krisberedskap hos oss alla? Och vilka resurser behövs för att få planen att fungera?

Under våren 2024 bjuder Föreningsrådet och Civilförsvaret in till fyra informationsträffar. Mötena sker i de två planerade trygghetspunkterna: Hembygdsgården och Sättra centralkök. Mötena blir välbesökta och Civilförsvaret som håller i mötena ger viktig information om vad man själv kan göra för att förbereda sig.

Planen konkretiseras under våren 2024 och presenteras för säkerhetschefen i

kommunen. Föreningsrådet och Civilförsvaret är tydliga med att planen i första hand ska fungera för de boende på Adelsö. Men vi ser också att planen kan vara en inspiration och mall för hur krisplaner kan tas fram i övriga delar av kommunen. Sannolikt finns det inga konkreta krisplaner för övriga delar av Mälardalen, förutom området runt kommunhuset.

Nu behöver planen beslutas och finansieras. Det är ett antal åtgärder som ska till för att den ska fungera som det är tänkt. Dieselgeneratorer behöver köpas in. Tidigare använda brunnar ska återaktiveras och göras redo. Kommunikationsverktyg ska införskaffas och en rad samhällsaktörer behöver engageras i arbetet.

Jag vill nu uppmana kommunen att engagera sig i den här viktiga frågan! Ni har inte gjort det hittills. Det handlar om säkerheten för alla kommuninvånare på Adelsö. Det handlar om att förbereda sig för det oväntade. När krisen väl kommer, då är det för sent att börja agera.

Anders Gustafsson

ORDFÖRANDE
VÄRNA ADELSÖ
OCH FÖRENINGSRÅDET

ADELSÖ VÄL VÄRT ATT VÄRNA!

REDAKTÖRENS RADER

Glad i kommunen

Runt 2018, 2019 hade jag börjat snegla på jobbmöjligheter i Ekerö för att kunna tillbringa mer tid i huset på Adelsö som maken och jag köpt 2015. Ett hus som än så länge var vårt fritidshus. I veckorna bodde vi i vår hyressetta på Kungsholmen och vi jobbade båda i stan.

Till min stora förvåning blev jag kallad till intervju för jobbet jag sökt i Ekerö kommun. När jag ett par veckor innan hade slängt in ansökan hade jag inte haft mycket hopp om det; jag var ju ändå 60+.

Ännu mer förvånad blev jag när jag bjöds in till en andra intervju. Och när jag en dag senare erbjöds jobbet!

Jag bad att få sova på saken fast jag visste vad beslutet skulle bli. Behövde bara vänja mig vid tanken på att missa utmärkelsen NOR, *Nit och redlighet i rikets tjänst*. Den får man som statligt anställd efter 30 år eller – som skulle ha gällt för mig, om jag stannat – efter 25 när man går i ålderspension.

Om jag tog jobbet skulle jag ju gå i ålderspension från Ekerö kommun i stället för från staten ...

Jag tackade ja och ångrar det inte. Nu bor vi permanent på Adelsö i vårt stora bekväma hus på Sättra Gård.

Jag vet att inte alla jublar över vår kommun

men jag är glad i min arbetsgivare. Att jag har fått fina och spännande år i slutet av mitt arbetsliv. Goa och duktiga arbetskamrater. Lärt mig massor! Sett demokratin "in action" i stället för på mer än armlängds avstånd, som på min förra arbetsplats. Och snart går jag i pension. Från Ekerö kommun. Utan NOR, men det är okej.

FOTO: KLAS DYKHOFF

Gunilla Dykhoff Sternelius
REDAKTÖR, ADELSÖNYTT

PS. Men lite sur är jag på kommunens tidning Ekerö och kampanjen *Ekerö växer* där Adelsö knappt nämns. Någon måtta på tätortsfokuset får det väl vara, även om jag fattar att det är där som pengarna (= inflyttade skattebetalare) finns. Adelsö har faktiskt ett av kommunens två världsarv, en skatt för oss alla. Och att under rubriken *Ekerös pärlor – Vandringsleder* inte ens nämna Adelsö vandringsled ... Nej, det är inte okej.

.....

**Värna Adelsös syfte är att slå vakt om
Adelsös natur och kultur samt främja möjligheterna att bo,
arbeta och tillbringa fritiden på ön.**

.....

Sensommarbesök på Kurön

En blåsig dag i slutet av augusti för representanter för Värna Adelsö och Adelsönytt över till Kurön för att se vad som händer där sedan Little Afognak AB tog över som ägare efter Frälsningsarmén. Det blev ett intressant och positivt besök. En av ägarna, Paul Steene, var vår guide.

Först en fika

Paul hämtade oss vid Lindby brygga. Efter en snabb och guppig färd över Björkfjärden gjorde han en snitsig tilläggning vid Kuröns brygga som vi kunde äntra utan svårighet.

Först bjöds vi på fika på en uteplats vid den långsmala administrationsbyggnaden. Då hann vi tala en stund om skälet till den här investeringen: Varför har de köpt Kurön? Paul förklarade att de som ägare föredrar att investera i fast egendom snarare än finansiella instrument. På frågan om investeringens lönsamhet svarade Paul, efter en stunds tystnad då ett leende växte fram:

– Nja. Det är nog mer som en hobby för oss. Och så hoppas vi kunna vara här själva en del, förstås. Det är så fridfullt och fint här. När man går upp tidigt på morgonen och går ut: Det enda som hörs är naturens ljud.

Ett jätteprojekt

Efter fikat tog vi en promenad på ön. Paul hade redan berättat om hur ägarbolaget Little Afognak AB ersätter all granbarkborreskadad granskog med lövskog. Men vi tappade ändå andan när vi såg de enorma mängderna tim-

En snabb och guppig färd, med Paul Steene vid ratten, från Lindby till Kurön.

FOTO: GUNILLA DYKHOF STERNELIUS

mer längs vägarna, efter avverkningen.

Pauls entusiasm över lövskogsprojektet gick inte att ta miste på när han visade oss planteringarna. Små, ganska taniga plantor av ek, bok och fågelbär bland annat, inhägnade som skydd för viltet – som också det är en del av de nya ägarnas planer: viltvård och organiserad jakt. När vi lyfte blicken såg vi ingen ände på de små planteringarna och kunde inte annat än uttrycka beundran över mängden. Paul nyanserade bilden:

– Ja, men vi ser inte norra delen av ön härifrån. Den är kvar.

Totalt finns det cirka 150 hektar skog på ön och mer eller mindre hela den arealen har gallrats igenom. I denna fas rör det sig om 30 hektar som man som har ambition att plantera med lövträd. Ett jätteprojekt som beskrivs i artiklar i tidningen Skogsvärden; se fotnot.

Krog före Frälsis tid

Sedan återvände vi till byn med sin omväxlande bebyggelse från olika tidsåldrar och i varierande skick. På vägen kunde vi plocka med oss några päron och vi tittade också in

i kapellet. Det kändes övergivet nu men förr var det nog livat under psalmsången vid morgonsamlingarna. Vi kikade även in i en före detta verkstad och visades ett hus där det – före Frälsningsarméns och behandlingshemmets tid – hade varit en krog, populär hos törstiga sjöfarare.

De nya ägarna har inga planer på att bygga ön utanför den gamla anstaltsbyn. Men man kommer att utveckla den nuvarande byn. Vissa hus kommer att rustas upp. Andra, som är mycket förfallna, kan komma att rivas. Det kan också bli några nya hus. Ägarna samtalar med Ekerö kommun om vad som är möjligt att göra.

Enorma mängder timmer från avverkningarna.

FOTO: BARBRO CARLSSON

Tryggt med Jill från Adelsö

Arkitekt Jill Stark från Lindby på Adelsö hjälper ägarna med planeringen. Adelsönytt hörde av sig till henne efter besöket på Kurön, för att få hennes syn på uppdraget.

– Jag känner byggnaderna på Kurön sedan tidigare och är van att arbeta i historiska miljöer. Det är roligt att få vara delaktig i en ny fas av Kuröns utveckling, säger Jill.

Kort sagt kändes det positivt efter träffen med Paul och samtalet med Jill. Tryggt. Vår uppfattning är att det inte kommer att bli någon exploatering med omfattande bebyggelse och trafik. Det blir en varsam restaurering, kanske uthyrning av vissa hus och lägenheter, som fritidsboende. Det mest omfattande är omdaning av Kuröns natur, som enligt Paul innebär att den återställs till sin forna lövskogsglans.

*Gunilla Dykhoff Sternelius
och Björn Rydberg*

En äldre byggnad vars arkitekt och byggmästare nog aldrig hade kunnat föreställa sig sitt hus med graffiti.

FOTO: GUNILLA DYKHOF STERNELIUS

FOTNOT:

I tidningen Skogsvärden finns två artiklar som ger en fördjupad bild av skogsprojektet på Kurön:

- *Stor satsning på mångfald och vilt på Kurön*, i nr 1 2024
- *Ädellöv och virkespråmar när omställningen på Kurön fortsätter*, i nr 3 2024

Du hittar publikationerna med artiklarna här: www.skogssallskapet.se/ovrigt/tidning-och-nyhetsbrev.

Skogsvärden ges ut av förvaltaren Skogssällskapet som är en allmännyttig stiftelse som arbetar för hållbar utveckling av skog och mark.

Mini-312 blir Adelsös egen busslinje

Från och med 15 december får Adelsöborna utökad service med en egen ringlinje och minibuss 312 som trafikerar ön. Det innebär bland annat bättre regelbundenhet och jämnare fördelning av turer över dagen.

Affärsområdeschefen för busstrafiken på Ekerö, Johan Danielsson, ser förändringen som positiv av flera skäl:

"Att bussen finns på Adelsö gör att vi kan erbjuda fler avgångar under dagen och dessa är också jämnare fördelade över dagen än tidigare. Det hoppas vi ska uppskattas av alla Adelsöresenärer.

Första turen från Adelsö färjeläge är 06:00 och sista 23:00. 312 blir ringlinje på Adelsö med passning i Sjöängen till 311. Ungefär varannan busstur kommer även fortsättningsvis att följa med färjan över och varannan stannar kvar på Adelsö. Oavsett har alla turer passning till 311 i Sjöängen. I SL-appen kommer du att kunna se vilka turer som vänder på Adelsö och vilka som följer med färjan över till Sjöängen. Du kommer också att kunna se färjeavgångarna i SL-appen så att du lättare kan planera hela din resa.

Med den mindre bussen kommer framkomligheten på ön att underlättas, både för buss- och bilresenärer. Vi hoppas att fler Adelsöbor kommer att välja bussen, och alla som vill resa med oss kommer att få plats. Vi ser fram emot uppstarten och är glada över att kunna erbjuda förbättrad trafik för Adelsöborna." Så avslutar Johan Danielsson.

Ove Wallin (C), kommunalråd och Adelsöbo,

"Det här blir ett lyft" säger Ove Wallin (C), kommunalråd och Adelsöbo. FOTO: VR

tar vid: "Äntligen kommer den mindre bussen i drift på Adelsö. Tillsammans med VR, tidigare Arriva, har jag och politikerkollegor arbetat för detta i flera år. Tyvärr har regionens trafikförvaltning inte varit av samma uppfattning. Det här kommer nu att bli ett lyft för Adelsöborna. Säkert kommer det att dyka upp saker som behöver ändras eller förbättras. Låt mig gärna få veta, så framförs det till VR inför nästa tabellförändring."

Här är de hållplatser som linje 312 kommer att trafikera (varannan tur medsols och varannan motsols samt varannan tur längs Lindbyslingan):

Sjöängen* – Adelsö färjeläge – Stenstorpsvägen – Adelsö gård – Stenby gård – Grindstugan – Hovgården – Adelsö kyrka – Gredby – Almlunda – Lindby – Lindby brygga vägskal – Källvreten – Alviken – Mälby – Almlunda – Lindbyvägen – Lilla Karlsund – Hallstavägen – Portugal – Hanholmen – Hanmora – Hagalund – Tofta – Sättravägen – Kunsta – Tallbacken – Stora Dalby – Källtorp – Norrängsvägen – Marielundsvägen – Stenstorpsvägen – Adelsö färjeläge – Sjöängen*

*Alla bussturer har, oavsett om de vänder vid Adelsö färjeläge eller följer med över till Sjöängen, passning av linje 311 i Sjöängen.

mäklarringen

Vi vill sälja din bostad!

Skall du köpa eller sälja bostad på Ekerö?

Då skall du kontakta oss, vi har stenkoll på hela Ekerö.

Ring oss så berättar vi mer om hur du kan göra ditt livs bästa bostadsaffär.

Välkommen!

Ekerövägen 82, Ekerö - 08-560 328 40 - ekero@maklarringen.se

EU-valet 2024

– så röstade Adelsö

Den 9 juni i år hölls val till europaparlamentet, så kallat EU-val. Röstlokal på Adelsö var som vanligt hembygdsgården, där röstmottagarna hade en ganska lugn dag, enligt Sabina Bergqvist, ordförande för valdistrikt Adelsö.

Kan lugnet ha berott på trenden att allt fler förtidsröstar? Ja dels det, dels att färre adelsöbor röstade än vid förra EU-valet. En nedgång med 28 personer och 5,73 procentenheter. Detta trots ett högre antal röstberättigade, 17 fler än förra gången.

Hur vi röstade på Adelsö och i Ekerö
Sverigedemokraterna (SD) var det parti som fick flest röster av adelsöborna. Nära 24 procent av de 359 röstande gav SD sin röst. En högre andel än vid förra EU-valet men ett lägre antal; en effekt av det minskade valdeltagandet. I Ekerö backade SD med nära en procentenhet.

SD följs av Socialdemokraterna (S) som fick nära 19 procent av adelsöbornas röster, dryga två procentenheter mer jämfört med EU-valet 2019. Ökningen var större i Ekerö, + 3,68.

Jumboplats på Adelsö bland de etablerade partierna tog Liberalerna (L) med 2,84 procent av rösterna, fyra färre än i förra EU-valet. I Ekerö gick det lite bättre för L i detta val än i förra EU-valet.

Ett parti som skrällde på Adelsö var Vänsterpartiet (V) som knep mer än dubbelt så många röster (28) som vid valet 2019 (12). Men i Ekerö var det V som hamnade i botten bland

de etablerade partierna även om de ökade även där med nära två procentenheter. Mest besvikna blev sannolikt Centerpartiet och Kristdemokraterna. Båda backade med flera procentenheter både på Adelsö och i Ekerö.

Miljöpartiet ökade med nära två procentenheter på Adelsö och drygt tre i Ekerö.

För Moderaterna (M) blev det ett lite ljummet val, både på Adelsö och i Ekerö. En lätt minskning på Adelsö, en nästan lika lätt ökning i Ekerö. Bland adelsöborna ligger M trea, med ett stöd på lite drygt 17 procent. I Ekerö är M största parti, där fick de 24,51 procent av rösterna.

I förtid eller på valdagen
En trend i hela riket är att allt fler förtidsröstar. Så även i Ekerö: 5 430 personer denna gång (av 13 562 röstande), att jämföra med EU-valet 2019 då motsvarande antal var 3 581. Hur många av adelsöborna som för-

tidsröstade förtäljer tyvärr inte statistiken men i Adelsö hembygdsgård var det ganska lugnt på valdagen, berättade valdistriktets ordförande Sabina Bergqvist.

– Det blev kö vid ett enda tillfälle under dagen, alla kom annars med jämna mellanrum till lokalen. Valdeltagandet blev något lägre än förväntat, det hoppas vi ändras till nästa val, summerade Sabina.

Själv var jag vice ordförande i Munsö valdistrikt på valdagen. Där var det i stort sett aldrig någon kö. Dessförinnan hade jag tjänstgjort vid förtidsröstning i Ekerö bibliotek där det sällan blev tid för rast och ro. På båda ställena uppförde sig de röstande exemplariskt och arbetslagen var toppen. Jag kommer definitivt att anmäla mitt intresse att jobba med röstmottagning även vid nästa val.

Gunilla Dykhoff Sternelius

Fotnot: Nyfiken på fler detaljer? Gå in på www.val.se/valresultat/europaparlamentet/2024/valresultat.html och klicka på Valpresentation 2024. Slutligt resultat i det svenska valet till Europaparlamentet. Där kan du välja län (Stockholm), kommun (Ekerö) och valdistrikt (Adelsö).

Parti	Andel röster	EU-val 2019	Förändring	Antal röster	EU-val 2019	Förändring
Sverigedemokraterna (SD)	23,86 %	23,42 %	+ 0,44	84	89	- 5
Socialdemokraterna (S)	18,75 %	16,58 %	+ 2,17	66	63	+ 3
Moderaterna (M)	17,33 %	17,63 %	- 0,30	61	67	- 6
Miljöpartiet de gröna (MP)	14,20 %	12,37 %	+ 1,84	50	47	+ 3
Centerpartiet (C)	8,52 %	11,84 %	- 3,32	30	45	- 15
Vänsterpartiet (V)	7,95 %	3,16 %	+ 4,80	28	12	+ 16
Kristdemokraterna (KD)	5,40 %	9,74 %	- 4,34	19	37	- 18
Liberalerna (L)	2,84 %	3,68 %	- 0,84	10	14	- 4
Övriga anmälda partier	1,14 %	1,58 %	- 0,44	4	6	- 2
Totalt	100 %	100 %		352 av 652 (55,06 %)	380 av 635 (60,79 %)	- 28 (- 5,73 %-enheter)

Tabell: Sådär röstade Adelsö i EU-valet 2024. Källa: Valmyndigheten

ADELSÖPROFILER

Martina vill vara nära vatten

Att vara en "offentlig person" på Adelsö har aldrig varit ett problem.

Den småländska dialekten avslöjar direkt att Martina Hausenkamph inte är född på ön. Hon och maken Ulrik flyttade hit 2003. De visste att de ville bo nära vatten; de var ivriga vattenskidåkare i Helgasjön utanför Växjö, så det var ett krav. Efter mycket letande runt Stockholm hittade de sin tomt i Lilla Stenby, där de byggde sitt gröna hus.

Martina är snart färdigutbildad sjöräddare.. FOTO: ANN SÖDERSTRÖM

Martina fick jobb på Munsö skola och har, med ett kort avbrott, arbetat där sedan dess.

Att bo såhär och ändå kunna cykla till jobbet är en lyx som inte alla har. Dessutom gick de egna barnen i Munsö skola så länge det var möjligt.

Stor och rolig förändring

Efter 20 år som lärare känner Martina många barn och deras föräldrar, även om vissa av barnen nu är i 25–30-årsåldern.

Det har varit många turer med skolan.

– Men så är det i en landsortsskola, konstaterar Martina.

Klasstorlekarna varierar eftersom antalet barn varierar. I och med den senaste omgörningen fick Martina, som tidigare bara undervisat på mellanstadiet, börja undervisa på lågstadiet.

– Det var en stor förändring, men det har varit roligt, säger hon.

Skönt komma hem till ön

Det som har varit besvärligt med att bo såhär är det eviga skjutsandet av barnen när de blev större och gick i skola i stan och dessutom hade fritidsaktiviteter på fastlandet. Många bekanta gav upp under den perioden och flyttade närmare stan, men Martina och Ulrik kämpade på med sin "taxiverksamhet".

Martina återkommer hela tiden till hur privilegierade vi ändå är, som kan bo här:

– Bara att ha en båt ligande alldeles nära huset, så man kan ge sig av när som helst!

Ofta är det hon som vill dra ut på sjön när vädret är fint.

Också barnen har dragit nytta av sjöläget och har lärt sig segla redan som små.

Det finns ingen längtan efter att bo i stan. Inte för att hon är främmande inför storstadsliv – hon var au pair i Los Angeles ett år i 20-årsåldern. Det är roligt att åka in till stan någon gång då och då.

– Men sen är det skönt att åka hem till ön igen. Och allt finns ju här!

Inte rädd för skarpt läge

Sedan ett halvår håller Martina på att utbilda sig till frivillig sjöräddare. Det var en granne som först väckte tanken hos henne, och efter att ha pratat om det länge var det till sist en son som övertalade henne att anmäla sig som sjöräddarelev.

» **Det finns ingen anledning att åka härifrån när det är som finast** «

Mälaren är så fin (för det mesta) och det är roligt att åka båt, så hon var inte svårövertalad.

Det har varit en rolig upplevelse att gå kurserna under våren och sommaren. Alla instruktörer är så proffsiga och kurserna är så bra upplagda. När hon är färdigutbildad någon gång i vår så har hon ännu ett skäl att stanna hemma på sommaren.

– Det finns ändå ingen anledning att åka härifrån när det är som finast, säger hon.

Martina oroar sig inte för att hamna i kritiska situationer under räddningsuppdrag:

– Det är svårt att veta hur man själv reagerar i såna lägen. Men av egen erfarenhet tror jag att jag kan behålla lugnet även när det blir skarpt läge.

Klas Dykhoff

STRÖM ⚡ AVBROTT

De flesta adelsöbor är av uppfattningen att den södra delen av ön är mer drabbad av strömavbrott än den norra. Men det stämmer inte med Ellevios bild.

Adelsönytt fick ett möte på distans med Mikael Lilja, områdesansvarig för bland annat Ekerö hos Ellevio. Han "delade skärm" och visade kartor på de intrikata elnäten över Mäläröarna. Ett gammalt system, byggt för länge sedan för ett Ekerö med mycket färre invånare och verksamheter – och sedan påbyggt, lappat och lagat.

Det är lätt att förstå att det är sårbart och komplicerat. Men svårare att återge här.

Olika bilder

Mikael håller med om att det är alldeles för många avbrott på Ekerö men när han får veta att vår bild är att södra delen av Adelsö är mer drabbad än den norra blir han förbryllad. Hans, och därmed Ellevios, uppfattning är att det är fler strömavbrott på norra Adelsö. Och det skulle bero på att man där får elen via luftledningar som går från Sångå via Hillersjö och Munsö. Luftburen el är mycket mer känslig för störningar än markbunden.

Den 15/10 var det strömavbrott på södra delen av Adelsö. Ellevios karta indikerade avbrott på hela ön, trots att norra delen hade ström hela tiden. Det är inget fel utan det beror på att kartan visar inom vilket område det är avbrott, inte var på detaljnivå. Efter som Adelsö får ström från två håll kan det vara olika på södra och norra delen.

Elen grävs ner

En orsak till adelsöbornas och Ellevios olika uppfattningar om vilken del av ön som är mest avbrottsdrabbad kan vara att man ibland kopplar om elens väg, så att den inte går via

de närmaste eller mest logiska ledningarna. Det kan ske då det pågår arbeten på elnätet. Vilket det gör nu, i stor utsträckning. Hursomhelst så vågar Mikael slå fast:

– Det kommer att bli bättre. Men det tar tid, det är jättestora projekt.

Mikael tipsar om ett avsnitt av Mälarpodden där Ellevios presschef Jesper Liveröd intervjuas och svarar på lyssnarens inskickade frågor, bland annat om det omfattande arbetet med att "gräva ner elen". (Se fotnot.)

Det som pågår nu är att man lägger jordkabel mellan Sångå och Hillersjö och det ska vara klart under våren 2025. Arbetet för att lägga fortsatt jordkabel mellan Hillersjö och Munsö är påbörjat.

Avancerad (och elberoende) teknik

Med ny teknik som är på gång så kommer driftcentralen i Karlstad att kunna se mycket mer exakt var ett strömavbrott är beläget så att hjälp kan komma snabbare just dit. De kommer också att kunna koppla runt avbrottet så att det blir mer kortvarigt.

Under vårt möte dyker en minnesbild upp i mitt huvud. Krisberedskapsinformationen i Sättra Gårds storkök i slutet av maj. Lars Samuelsson från Civilförsvaret Ekerö som sa, med eftertryck: "Det kommer att ske, det är inte frågan om om utan när." Han syftade på ett omfattande och långvarigt elavbrott, orsakat av främmande makt, för att åsamka destabilisering och konflikter i samhället.

Så jag måste fråga Mikael:

– Men om det blir ett riktigt stort strömavbrott, säg i hela landet, då går väl den där nya tekniken i Karlstad också ner?

Kort tystnad.

– Ja.

Senare talar jag med Ellevios presschef Jesper Liveröd. Han menar att vi kan känna oss trygga:

– Även om vi inte kan gardera oss för alla scenarier så är vi rustade för mer omfattande avbrott.

Han vill också betona:

– Vi är inte nöjda, det är fortfarande för många avbrott på Ekerö. Men det har faktiskt blivit bättre. Avbrotten är kortare nu, det visar statistiken tydligt.

Det välkomnar vi. Och ser fram emot den utlovade tryggare elförsörjningen på Mäläröarna.

Gunilla Dykhoff Sternelius

Fotnoter

Poddavsnittet hittar du via Ekerö kommuns webbplats www.ekero.se. Sök fram artikeln *Ellevios pågående arbete med upprustning av elnätet* från 2 maj. Längst ner på sidan finns en länk under rubriken *Lyssna på Ellevios presschef*. Läs också Ulrika Lindgrens insändare *Kraftlöst??* på sidan 17.

ADELSÖ ÄGG

Närproducerat för alla smaker!

Adelsö Ägg www.adelsoagg.se

Svenska
kyrkan

Ekerö
Adelsö-
Munsö
Lovö

Välkommen till Adelsö kyrka

Se dig om på kyrkogården. Känn av lugnet inne i kyrkan.

Gå i gudstjänst. Träffa våra fantastiska vaktmästare.

Sjung i vår kör Ad Mundi. Var kreativ med flitiga fingrar.

Ta ut stegen på vår pilgrimsvandring. Lyssna till skön musik.

Vi finns här för dig.

För mer information besök gärna vår hemsida:

www.svenskakyrkan.se/ekero

INSÄNDARE

Kraftlöst??

Bor man helt eller delvis på Adelsö så märks strömavbrotten. Vatten måste upp ur borrarad brunn, kyl och frys måste hålla maten fräsch.

En viss osäkerhet om strömmens framkomst i ledningarna smyger sig på. Allt kan man inte gardera sig emot med batterier och fyllda vattendunkar, i alla fall inte under längre tid. På den senaste tiden har det inträffat minst 10–15 strömavbrott, som varit både långa och korta. Särskilt södra delen av ön verkar ha drabbats värst.

Elpriset har samtidigt stigit kraftigt. Jag undrar, vad beror strömavbrotten på? Det företag, som svarar för stamnätet på Adelsö är Ellevio. Enligt Ellevio kommer strömmen från två håll, dels från Ekerö centralt via Munsö, dels från en kabel i Mälaren via Björkö och Kurö.

Efter att ha kontaktat Ellevio och frågat varför man inte kunnat trygga strömtillförseln utan frekventa avbrott, så får jag till svar följande:

Luftledningar får strömstopp av fallande grenar och vägarbeten. Att reparera speciellt på Lovö är känsligt med tanke både på Världsarvet Drottningholm och FRA.

ILLUSTRATION: AI FIREFLY

Ellevio har startat ett projekt för att säkra strömtillförseln, men det projektet kommer inte att bli klart förrän runt år 2027! Så det finns all anledning att i fortsättningen hålla ett öga på både ström och pris på nätagifterna.

*Fortsättning följer tycker
Ulrika Lindgren/Lindby "i lampans
sken om kvällen"*

EN SJUNDE GENERATIONENS ADELSÖBO I AUSTIN

En bit in i juli träffade jag William Hjertén, 17 år – som inte skulle bo på Adelsö så länge till. Ett par veckor senare skulle han nämligen sticka iväg på ett utbytesår i Austin, Texas. Så när vi läser detta har han tillbringat ungefär fyra månader som utbytesstudent i USA.

Familjen som William nu bor hos i Austin består av en mamma, en pappa, 38–39 år gamla, samt en sjuårig dotter och en tolvårig son. När William nämnde det under intervjun kom jag att tänka på vad det kunde innebära:

Då kanske du får vara barnvakt ibland.

– Jag tror det kommer bli kul, log William. Jag ser det inte som något dåligt att vara barnvakt.

Intervjun i somras hölls i familjens härliga hus på Solvändan, där pappa Roy och hans fru Linda också bor. Här har William bott sedan han var ett år. Han är yngst i skaran, som är sjunde generationens Adelsöbor, och hans äldre syskon har flyttat hemifrån. Som mest har de varit sju i huset. Övriga familjemedlemmar är hundarna Polly och Bell samt getterna Pärila, Sigge och Sören. Mamma Jessica bor på Ekerö och där bor också William på deltid.

William och jag satt avslappnat och drack te, i sköna fätöljer i ett smakfullt inrett genomgångsrum. Kanske att man ändå kunde ana en lite pirrig stämning i huset inför den stundande USA-vistelsen.

Är du nervös?

– Ja, såklart. Att lämna allt bakom sej och

William Hjertén, 17 år.

FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

vara borta ett helt år ... Men jag tror att det kommer att öppna många dörrar för mej.

Vad säger dina föräldrar?

– Dom tycker att det är en kul möjlighet för mej. Sen tror jag att dom kommer att sakna mej ... får vi hoppas (skratt). Dom kommer nog och hälsar på men det är inte bestämt exakt än.

Berätta om när du var liten, hur var det att bo på Adelsö då?

– Jag gick på dagiset här. Det var kul, personalen var jättetrevlig, maten var god. Jag minns inget dåligt. Sen började jag i Munsö skola och gick där i två år. Jag har inte så mycket minnen därifrån. Efter det flyttade jag med mamma till Alicante i Spanien i ett år.

Aha, då är du bra på spanska?

– Ja, jag har i princip läst spanska sen jag gick i tvåan. Men det är lättare att förstå än att prata. När vi kom hem från Spanien så började jag i en spansk skola i Solna, sen bytte jag till Träkvista skola. Så ... Många skolbyten.

Och nu har du gått första året i gymnasiet. Var någonstans och vilken inriktning?

– Jag går Ekonomi och juridik på Pro Civitas privata gymnasium. Det ligger precis på gränsen mellan Vasastan och Solna, på Tomtebodavägen.

Hur lång tid tar det för dej till och från skolan?

– Två timmar från dörr till dörr. Jag tar moppen till färjan, sen buss från Sjöängen, byter till tunnelbana vid Brommaplan, till Sankt Eriksplan. Sen är det tio minuters promenad.

Fyra timmar på buss och tunnelbana varje dag ... Kan du läsa läxor under färden?

– Jag har försökt men det är svårt att hålla koncentrationen. Men läsläxor kan jag göra, för då kan jag lyssna. Lyssna och läsa samtidigt. Skolan väljer oftast böcker som har en ljudinspelning. Och ibland använder jag själv Youtube och Spotify, dom har vissa böcker.

Orkar du göra läxor när du kommer hem?

– (Pust) Egentligen inte men jag har inget val. Det är som det är.

Tycker du att det är jobbigare att bo här på vintern?

– Ja, det är det. Om det är halt så kan jag inte ta moppen, då försöker jag fixa skjuts. Eller tar 312-an, det tar tio minuter till hållplatsen. Men det går ju inte så jättemånga 312-or. Och i vintras kändes det som att en buss varenda dag körde ner i diket och blev inställd. Då kan man missa färjan och det förstör hela dan. Vägarna är egentligen för smala, det borde vara små bussar här på ön. Så att jaa, det är lite jobbigt att bo här på vintern, det måste jag erkänna. Men man klarar sej. Man lever för sommaren.

Vad gör du på fritiden? Hänger du med kompisar?

– Som sagt, det blir mycket tid på buss. Att åka till stan och hänga med kompisar i en

timme ... Det är inte värt att åka buss i fyra timmar för det. Och det är svårt för kompisarna att komma hit, dom är inte vana att åka buss så långt. Men jo, kompisar har varit här. Sen har jag några kompisar på Adelsö men dom har också lägenhet i stan, så då bor dom där mer.

Vad gör du och kompisarna när ni är här?

– Det är oftast på somrarna. Vi går och badar, vi har en strand precis här nedanför. Sen har man ju alltid Långgrunda. Och ett klippbad, in mot skogen där borta (pekar). Farfarsberg, om du har hört talas om det (det har jag inte, red:s anm.) Sen nere vid festplatsen har dom ju byggt en allmän strand. Jaa, vad gör vi mer? Spelar brädspel, är med getterna ...

Du har inte plockat upp pappa Roys flygintresse?

– Nej, jag har inte flugit jättemycket. Men jag har, med pappa, som passagerare. Det är lite coolt att se honom flyga runt såhär, och han tar ju väldigt fina bilder av Adelsö.

Håller du på med någon idrott?

– Nej, men jag har spelat tennis. Men jag har slutat för det blev lite jobbigt när jag gick i skolan i Solna, då kom jag hem vid åtta nio på kvällen. Då var det ju middag och gå och lägga sej, liksom. Det var så dagarna var och det blev lite för mycket efter ett tag.

Händer det att du sover över hos kompisar inne i stan?

– Ja, det händer. Eller, kanske inte just inne i stan men på Ekerö. Om vi har varit på konsert så brukar jag sova över hos en kompis. För ibland så går inte bussarna så sent. Det är nånting som går att förbättra! Senare bussar till Adelsö! Sista bussen lämnar Brommaplan 01 och nästa går inte förrän 06. Men annars så är det trevligt, att ha ett sånt extrahäng, liksom.

Är det något du saknar här på Adelsö?

– Inte riktigt. Jag tycker att vi har det mesta, en fotbollsplan, en tennisplan, en butik. Sen har vi ju AIF och Adelsö Evenemang som fixar mycket, så det finns ändå grejer att göra. Jag tycker dom är duktiga på det dom gör, och så Adelsö butik som fixar evenemang. Jag brukar gå på det mesta. Men kanske nåt speciellt för

ungdomar. Dom gör ju saker för vuxna, så varför inte för ungdomar.

Om någon av dom som bestämmer här i kommunen satt här i stället för mej, vad skulle du säga till den personen då?

– Hmm. Att Munsö skola behövs, åtminstone till trean. För det blir jobbigt för alla barn på Adelsö och Munsö om den inte finns. Och så måste vi kunna lita på bussarna.

Tror du att du kommer att bo på Adelsö resten av livet? Eller är du trött på Adelsö?

– Nej, inte trött på, men jag tror jag vill komma lite närmare stan. Kanske inte för evigt bo mitt inne i stan men ... När man går i pension, då kanske man vill flytta ut till landet, som här. Men när man har barn och så, då vill

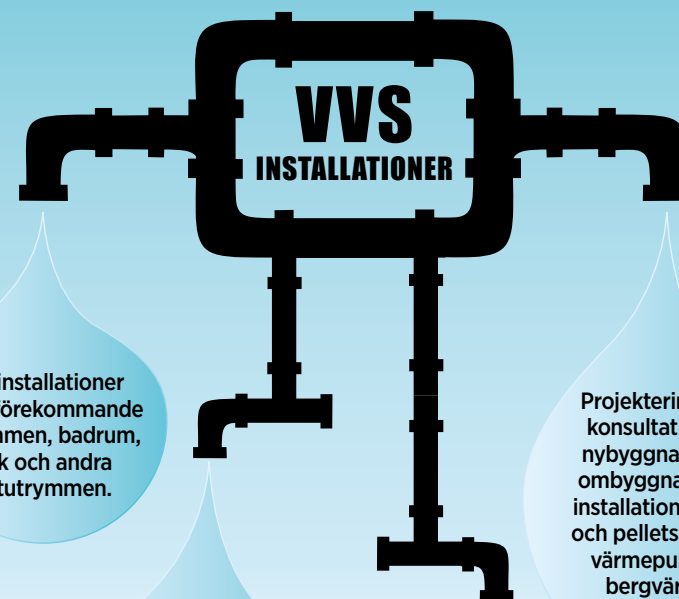
jag nog hellre bo i stan. Det blir mycket närmare till allting.

Gunilla Dykhoff Sternelius

UNDER VINJETTEN BARN OCH UNG PÅ ADELSÖ
PUBLICERAR ADELSÖNYTT REGELBUNDET INTERVJUER
MED UNGA ADELSÖBOR. DE FÅR KOMMA TILL TALS,
SÅ OREDIGERAT SOM MÖJLIGT. HUR ÄR DET ATT VÄXA
UPP PÅ ADELSÖ? VAD ÄR BRA, VAD ÄR DÅLIGT?
VAD VILL DU SÄGA TILL DEM SOM BESTÄMMER?

ALSNÖ RÖR AB

Rörinstallationer
i alla förekommande
utrymmen, badrum,
kök och andra
våtrummen.

Projektering och
konsultation av
nybyggnationer,
ombyggnationer,
installation av ved
och pellets pannor,
värmepumpar,
bergvärme,
luft och vatten.

Konverteringar
till vattenburet
värmesystem,
renovering och byte
av avloppssystem,
reparationer och
service av installationer
av vatten- och djup-
vattenpumpar.

Installation av
pumpstationer,
køldbärarsystem för
kylsystem, installation av
enskilda avloppssystem,
grävning med minigrävare
tex vatten, avlopp och
el över tomt.

Auktoriserat
VVS-företag

Mälbyvägen 18, 178 92 ADELSÖ, alsno@telia.com
Anders Johansson, 070-565 15 10, 070-595 90 56

Inspirerande dag på Birka

På Lindby brygga på Adelsö blir vi mötta av Thomas Karlsson. Han har väntat på oss i sin lilla motorbåt, som han ska använda för att skjutsa över oss till Björkö, även känd som Birka. Det enda sättet att ta sig dit är just via båt, då det varken finns bro eller färja till den historiska platsen.

Strömma Kanalbolag kör organiserade turer till ön från en mängd platser, bland annat Mariefred, Klara Mälarstrand och Strängnäs.

Väl framme på Björkö förtöjer Thomas båten vid bryggan utanför öns egen restaurang Särimer, en unik vikingakrog med utsikt över Mälaren. Därefter går vi tillsammans upp till öns museum, där vi välkomnas av Thomas sambo Veronica Björkman.

Veronica och Thomas är två av de knappt tio personer som bor på Björkö året om, och

flera runor tatuerade på sina händer. Hon berättar att runorna är från den nordiska

Veronica har flera runor tatuerade på sina händer. FOTO: MONIKA ENGELHARDT

runraden, den yngre Futharken. Varje runa är en bokstav men den har också en magisk betydelse, till exempel F som betyder få (som djur) som står för rikedom och välstånd. En annan tatuering, på Veronicas vad, har hämtat inspiration från en broderad väv i Osebergs-graven i Norge.

Det började 2008

Det var fyra år sedan som Veronica och Thomas flyttade till Björkö permanent. Men Veronicas historia på ön började redan 2008 då hon sommarjobbade som guide på Birka och återkom till ön som guide varje säsong fram till 2014 då hon blev erbjuden en tjänst som driftledare på ön. Sedan 2017 arbetar Veronica som destinationschef på heltid, med ansvar för all publik verksamhet inklusive ekonomi, program, marknadsföring och personal.

Thomas har varit aktiv på Birka sedan 2012 då han och Veronica träffades. Han har sedan 2020 haft rollen som tillsyningsman som underentreprenör till Statens fastighetsverk. Förutom Veronica och Thomas arbetar även ett drygt femtontal personer på ön under

högsäsong. Cirka sju åtta personer jobbar under Veronica som guider, i museet och kaféet samt i det rekonstruerade vikingaområdet. Ungefär lika många till jobbar på öns restaurang Särimer, som drivs av krögaren Jens Nykvist. Han driver också gästhamnen, taxibåtsverksamhet och restaurangen ombord på M/S Mälar Victoria som trafikerar Birka från Stockholm.

Thomas Karlsson och Veronica Björkman, två av de knappt tio som bor på Björkö året om. FOTO: DOROTEA MÖRK

Tack vare biljettintäkterna

Huvudman på Björkö är Statens fastighetsverk, med ansvar för markvärd, fastighetsvärd, fornlämningsområdet och allt som har att göra med världsarvsstatusen hos UNESCO. Den publika delen – med museet och rekonstruktioner med mera – hyrs av företaget Strömma. Ingen av den publika verksamheten på Birka har statliga eller kommunala bidrag; de finansieras endast av biljettintäkter. Utan dem hade det inte kunnat finnas någon publik verksamhet som exempelvis museiutställningar, guidade turer, program, rekonstruktioner eller annan utveckling av besöksmålet.

– Vi arbetar ständigt med att försöka

attrahera fler människor att besöka Birka, berättar Veronica.

För att fortsätta dra till sig besökare till ön pågår ett ständigt arbete med att vidareutveckla verksamheten med olika event, program och projekt som ska passa och tillfredsställa en så bred intressegrupp som möjligt.

Rikt programutbud – men färre skolbarn

Några programpunkter under 2024 var *Barnens Birka*, *Arkeologins dag* och *Ansgar – Nordens apostel*. Det har även varit *Starke Viking*, Sveriges raste strongmantävling där man lyfter bland annat stockar och stenar, och *Vikings på Birka*, i samarbete med den ideella föreningen Birka Hovgårdens Gille, där medlemmar bor och lever som på vikingatiden under tre veckor i juli. Ytterligare ett event var *Birka Historical Tattoo Fest* där 35 tatuere specialiserade på historisk ornamentik tatuere besökare i museet. Förutom tatuering var det även vikingamarknad, band som spelade och workshops i historiskt hantverk. Cirka 250 personer från 21 olika länder bodde under eventet kvar på ön.

Säsongens sista event var *Alvablot – Vikingarnas Halloween* 26-27 oktober. Då fick besökarna delta i en dramatiserad visning med Birkas völva samt gå på en visning med fornnordiska gudar och en del väsen såsom ljusalver och svartalver.

Planeringen för 2025 och framåt är redan i full gång, och förutom samma programpunkter som 2024 tillkommer även nya såsom *Hunden – vikingens bästa vän* och *Birka Fashion Weekend*.

Relativt nytt på ön är också en glamping (glamorös camping) med fem tält för två till fyra gäster. Här får man förutom övernattnin

Thomas visar en modell av ett långhus. FOTO: PETRA WILSON

en tvårätters middag och en frukostkorg levererad till tältet.

Under 2024 har det kommit cirka 1 800 skolbarn för att se Birka och lära sig mer om vikingatiden. Före pandemin var det över 4 000 skolbarn som kom per år, men tyvärr har skolorna mindre resurser idag, både i pengar och personal.

– Det är tråkigt att det är så få av eleverna i Ekerö kommun som får komma och besöka sitt världsarv, säger Veronica.

Krigarnas hus ska byggas

Kommande byggprojekt, 30 år efter att Birkamuseet byggdes, är ett långhus med måtten 20 X 10 meter. Det ska ligga i närheten av

museet som en förlängd arm, och användas i den dagliga verksamheten samt till konferenser, fester och workshops. Huset kallas för Krigarnas hus och är en rekonstruktion av ett långhus som legat i Birkas garnison, ett område som grävdes ut under början av 2000-talet av Stockholms universitet. Veronica och Thomas drömmer också om en utgrävning av ett långhus i det område på ön som heter Korshamn, parallellt med långhusbygget. Där gjordes för några år sedan en georadarundersökning (kartläggning av fornlämningar dolda under markytan), då man fann ett 40 meter långt hus med några spännande stenrader framför. Där finns det teorier om att den första kyrkan i Sverige kan ha blivit byggd av Ansgar under 830-talet.

På hemvägen i båten är vi både inspirerade och uppfyllda kring vikingatiden och vårt världsarv efter mötet med detta fantastiska par som lever och brinner för sitt Birka. Med fartvinden i håret och höstsolen i ansiktet blickar vi tillbaka på ön, där korna betar på de kullar som är forntida vikingagravar. Vi hoppas att fler åker till Birka för att se och uppleva allt som finns på denna magiska plats.

*Monika Engelhardt, Petra Wilson
och Dorotea Mörk*

Några av de sju sociala getterna.

FOTO: DOROTEA MÖRK

Troxhammar byväg 31B, 179 75 Skå
08-560 248 00 • info@inneklimat.se
www.inneklimat.se

All reklam, design och print!

Högsta kvalitet till bästa pris!

Beställ eller kontakta oss på
info@getr.se
 076-242 44 43
www.getr.se

RESESKILDNING

MAJSANS ÄVENTYR
TILL MEDELHAVET

På väg ut från marinan Port Napoléon för att bada i ute i Medelhavet. FOTO: MAGNUS BERTSSON

När vi köpte vår båt Majsan, en Litton Trawler 36 fot, kände vi att här skulle vi kunna bo längre perioder. Vi hade redan åkt Göta Kanal med allt vad det innebär av sevärdheter och upplevelser.

Av en händelse fick vi syn på en artikel på nätet av Thomas Veber, där han berättade att man med enkla medel kan ta sin egen båt till Medelhavet genom Europas kanaler och floder.

Det var förarbevis för båt, VHF-intyg och kanalintyg samt ett certifikat för Majsan. Nu var nästan allting klart för avfärd, så spännande och taggade vi var. Nu var vi redo 2020 för att segla mot vårt mål, Medelhavet. Men då kom pandemin och det tog ytterligare två år innan det blev dags.

Den 16 maj 2022 var vi äntligen på väg och hade tre månader på oss ner till Medelhavet och Port Saint Louis som var vårt slutmål för detta år, trodde vi.

Vi var nog ganska optimistiska, Sveriges kust tog cirka tre veckor eftersom det var ganska mycket vindar denna vår.

Vi hade ett mål på vägen ner, att åka till Utklippan som är en gammal fiskehamn där fiskarna förr i tiden la till som skydd ute på havet. Vi hann också med att hälsa på bekanta i Sölvesborg, blev inblåsta i Åhus och besökte en av våra gamla chaufförer från vårt åkeri, i Simrishamn.

Vi seglade vidare genom Danmark, för att sedan komma fram till Tyskland och inloppet till kanalen Elbe i Lübeck. Där tankade vi för första gången på vår resa. Som tack för att vi tankat fick vi en öl och en skumpa av personalen.

I Paris framför Eiffeltornet. FOTO: NETTE BJÖRK

Vid de större slussarna behöver man ropa upp slussen för att få slussa. "This is the sportboat Majsan from Sweden and we are going downstairs." FOTO: MADELINE BJÖRK

Nu var vi inne i kanalsystemet och efter ett antal slussar kom en av våra stora utmaningar: skeppshissen i Lauenburg. Den tog oss 37 meter upp till nästa plåt och fungerar så att man åker in med båten som i ett stort badkar tillsammans med andra båtar, både stora prämar och fritidsbåtar.

Den stora Mittellandkanalen med dess raksträckor på flera kilometer, 30 grader varmt och parasoll som var ett måste, blev nu vår

vardag.

Vi blev omkörda av cyklister, passerade ett antal akvedukter och fick uppleva en underbar natur. Betande kor och hästar, häger och en och annan sköldpadda.

Därefter seglade vi vidare genom Nederländerna, Belgien och slutligen gränsen till Frankrike. Där behövde vi köpa en så kallad vignette för att få färdas på kanalerna, som hittills hade varit gratis. Resan bar vidare och efter ett fler-

ADEL20
2MEDJA

Adelsö Smedja tackar för sig

Det blev åtta år av konstupplevelser i fantastiska gallerium och en unik utemiljö. Smedjangänget tackar för alla minnesvärda möten med utställare, supportrar och konstbesökare.

tal både stora och små slussar kom vi så genom Paris, passerade ett antal tunnlar för att slutligen styra in på floden Rhone och komma ut i Medelhavet. Resan tog oss två år eftersom det var för lite vatten i kanalerna 2023. Året därpå, 2024, var vi så äntligen framme.

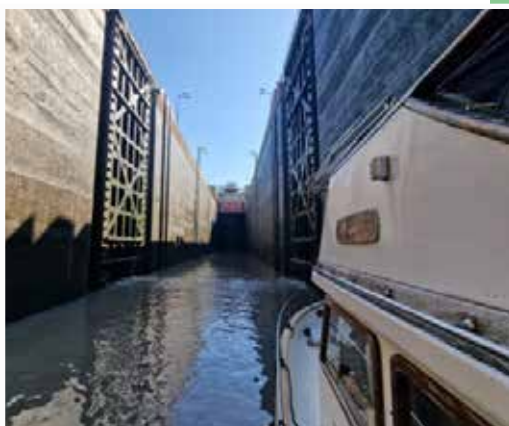
Nette Björk, Lilla Karlslund

Följ oss gärna på Instagram, adelsomajsan.

På väg ut från Épernay som är en välkänd stad för Champagne. Fler olika producenter har sina affärer här.

FOTO: NETTE BJÖRK

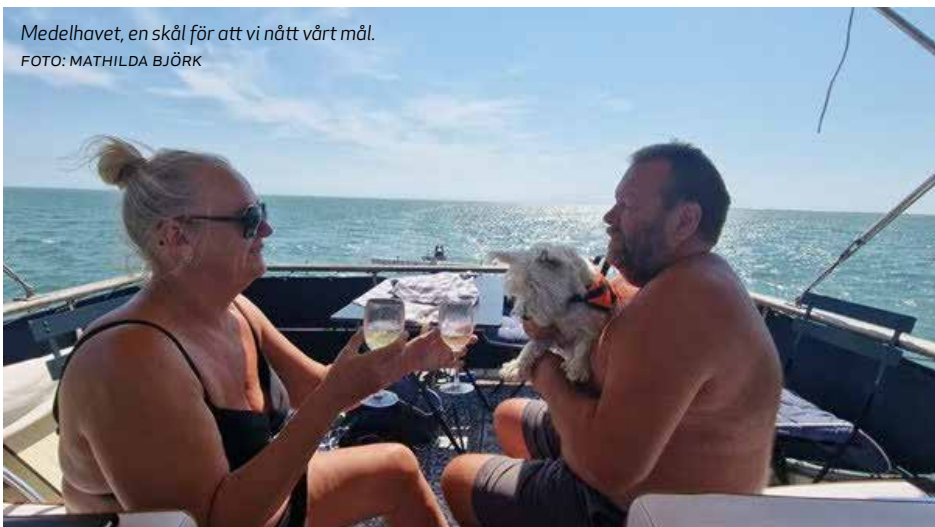

Sista slussen innan vi kom ut i Medelhavet, Chateaufort-du-Rhone.

FOTO: NETTE BJÖRK

Medelhavet, en skål för att vi nått vårt mål.

FOTO: MATHILDA BJÖRK

Ny fyr i Prästfjärden

Den nya fyren på Lilla Hallstaskär i Prästfjärden är nu klar. Sjöfartsverket slutförde bygget under hösten. Fyrens lyshöjd är cirka sex meter. Den här fyren är ett typexempel på fast utmärkning i Mälaren.

Man kan fråga sig varför man bygger denna fyr när fartygen har så många andra moderna navigationsmedel. Sjöfartsverkets presschef Sara Eriksson förklarar att detta är ett led i uppgraderingen av Mälarfleden till bland annat Västerås och Köping. Syftet är att överföra trafik från vägarna till mer hållbara trafikslag som sjöfart. Då krävs åtgärder för att höja säkerheten i form av fast och flytande utmärkning med bland annat fyrar, bojar och prickar.

– Det är viktigt att även beakta det rådande säkerhetsläget i omvärlden. Trots modern teknik behöver fartygen också förlita sig på visuell navigering och traditionella papperssjökort.

Hon betonar dessutom att Mälaren är en vattentäkt för nästan två miljoner människor.

– Det är då av största vikt att minimera riskerna för en olycka i form av grundstötning eller utsläpp, säger Sara Eriksson.

Björn Rydberg

Yvones fothälsa

MEDICINSK FOTVÅRDSTERAPEUT

PLATS: Salong Närlunda, Jungfrusund Marina, Bryggvägen 133 A

TIDSBOOKNING: 070-755 16 17

MAIL: yvonesfothalsa@gmail.com

Konstrundan i september

Konstrungen är ett nätverk av konstnärer och konsthantverkare på Mälaröarna. Varje år den sista helgen i september bjuder Konstrungen in till en konstrunda i Kulturens övärld, där vi kan beskåda alster av lokala konstnärer och konsthantverkare. Adelsönytts Britt-Louise Morell besökte utställarna på Adelsö.

Käftsmäll från Jill

Jill Stark är född och uppvuxen på Gotland. Hon flyttade sedan till Stockholm för att utbilda sig. Som utbildad formgivare, inredningsarkitekt och möbeldesigner arbetar hon med många olika material men sätter oftast händerna i lera. Förutom sina vackra hästar har det dykt upp kastanjer och små gotländska hus i rakuteknik. När en nära och kär vän fick

ett cancerbesked, då väcktes en fighter inom Jill. Hon tog sig an matchen som visade sig bli en symbol för kvinnlig styrka, en kämpe och att inte ge sig – den rosa symbolen blev en ”Käftsmäll”. Men till slut gick alla odds emot, allt vände och gick åt rätt håll.

Du kan mejla till [info\(at\)jillstark.se](mailto:info(at)jillstark.se) och beställa en rosa Käftsmäll. Då bidrar du med 30 kronor till Bröstcancerförbundet.

Från Lofoten till Nya Guinea

Som ekonomichef för en internationell ideell organisation upptäckte Björn Druse att måla är en avslappnande och rogivande sysselsättning.

På Pannrummets utescen visade han sina vackra akvareller från Sverige, olika länder och en fin liten tavla med utsikt från hans hemplan Bollnäs, över kohagarna upp mot Stenby.

Kristinas måleri

Kristina Nordenström som visade sina målningar i Gamla Prästgården gillar färg, mycket färg, och enkla, stilrena former – allt för att få harmoni i sina bilder. Att arbeta med akvareller går snabbt. Det går inte att styra helt och hållet; färgen och vattnet målar sig själv, det blir spännande när hon minst anar det. Hon målar mest akvareller men är inte obekant med blandtekniker för att då få fram speciella effekter.

Hon tycker om att experimentera sig fram, jobba flödigt och testa olika motiv. Naturen, framför allt skärgården, är en ständig inspirationskälla. På senare tid har hon även testat att måla akryl som då oftast får ett mer abstrakt uttryck.

Kristina har gått och går många kurser i främst akvarellmåleri, bland annat på Gerlesborgsskolan i Bohuslän.

Text och foto: Britt-Louise Morell

*Glad såsom fågeln i morgonstunden
hälsar jag våren i friska natur'n
Lärkan mig svarar och trasten i lunden
Ärlan på åkern och orren i fur'n*

Denna strof bär jag med mig när höstlöven blir eld i sprakande färger, då dagarna liksom krymper och försvinner in i ett växande mörker. Då är det fint att minnas fåglarnas variationsrika körsång.

Hanar måste ägna sig åt daglig sångträning för att kunna imponera på honorna och därmed få chansen att para sig. En studie visar att fåglarnas bröstmuskler förlorar 50 procent av sin förmåga redan efter en veckas uppehåll med sångövning.

Den muskulatur vi har för att frambringa sång är till stor del gemensam för alla ryggrads-

djur, inklusive fåglar och människor. Forskning på människans sångmuskler visar att de under träning reagerar tvärt emot andra muskler i kroppen. Sångmuskulerna blir snabbare i stället för att bli starkare och mer uthålliga som arm- och benmuskler normalt reagerar vid träning. Målet med dessa studier bidrar till förståelsen av hur man kan förbättra röstträning även hos människor, uppmuntra dem att sjunga och bidra till rehabilitering.

Vilken gåva att vi tillsammans med fåglarna kan sjunga och ständigt förbättra denna unika förmåga.

Kent Lundberg

ILLUSTRATION: CRISTER LUNDBERG

NU SÖKER BIRKAKÖREN PÅ ADELSÖ FLER SÅNGARE!

Birkakören är en fristående kör som gör konserter till bland annat valborg, sommar och jul men även temakonserter tillägnade olika artister som till exempel Monica Zetterlund, Ted Gärdestad och ABBA. Nyligen genomförde vi en stor jubileumsföreställning på 70-talstema med orkester och solister vid fyra tillfällen då kören fyller 50 år i år!

Kören leds av Johan Wallnäs och övar i Adelsö hembygdsgård på lördagar kl. 10.45.

Välkommen att höra av dig till oss på birkakoren@gmail.com

Promenadkompis

Guiden Johan Sandmark och den nyfikna kvigan.

FOTO: OVE WESTERBERG

Den 12 oktober startade Promenadkompis på Adelsö, i strålände höstväder. Vi var cirka 25 deltagare, både från Adelsö och Ekerö, i blandade åldrar och dessutom några fyrbenta vänner.

Vi samlades vid Hembygdsgården där vår guide Johan Sandmark mötte upp och sedan förde oss genom Hovgårdssområdet och dess historia. På Alsnöhus tog vi rast och fikade med vår medhavda matsäck. Utsikten imponerade på oss alla när vi blickade över till Birka. Till och med kvigorna ville vara med i gemenskapen och blev väl så närgångna.

En mycket uppskattad promenad och vi ser fram emot nästa.

Vår förhoppning är att vi ska göra gemensamma promenader en lördag i månaden

för att lära känna varandra och Adelsös fina natur- och kulturställen. Vi samlas vid Adelsö Butik, där vi också sätter upp ett anslag om nästa tillfälle. Håll också utkik på Facebook, under Adelsö Fans.

Promenadkompis finns redan på Ekerö och är ett initiativ av Välkommen till Mälareöarna. Vi hälsar alla välkomna.

**Ove Westerberg, Staffan Eriksson
och Anita Björk**

BRYGGHUSVIKEN MÅSTE SKYDDAS!

FOTO: ANN SÖDERSTRÖM

Brygghusviken* är en av Adelsös bästa badplatser med långgrund fin sandbotten. Problemet är att allt fler besökare kör ner till stranden genom skogen med sina stora bilar, ofta med husvagnar, och reser sina stora tält där.

De stannar ofta mycket lång tid. Det har lett till att allmänheten i övrigt hindras från att vara på stranden. Tältarna använder skogen som toalett och skräpar även ner på andra sätt.

Allemansrätten tillåter att man tältar i naturen ett par dagar. Men den innebär absolut inte att man har rätt att köra stora bilar i skogen och tälta där veckovis. Värna Adelsö har därför skrivit till markägaren, statliga Sveaskog, och föreslagit att de stänger av den smala skogsstigen med bommar eller stora stenar.

Redan nu finns vissa möjligheter att parkera vid Adelsö Ringväg. Dessa möjligheter bör eventuellt förbättras. Samtidigt bör man sätta upp skyltar om att det inte är tillåtet att köra bil till stranden och om allemansrättens

regler. Med dessa enkla insatser kommer den vanliga allmänheten att få bättre möjligheter att besöka stranden, skriver Värna Adelsö.

Sveaskog har svarat att deras policy är att inte stänga av vägar. Men de kan tänka sig att informera om allemansrätten.

– Vi har svarat att detta inte är en väg utan en skogsstig. Information räcker tyvärr inte, säger Anders Gustafsson, Värna Adelsös ordförande.

Fortsättning följer. Värna Adelsö har inbjudit företrädare för Sveaskog att studera problemen på plats.

Björn Rydberg

*Av en del på ön kallad Långgrunda eller Västerhavet.

Kom fira
med oss!

2 för 1

Köper du nya kompletta glasögon med premiumglas, bjuder vi på ett extra par glasögon med din egen styrka från utvalt sortiment (värde 4390:-). Gäller lagerglas + - 6/2. Kan ej kombineras med andra erbjudanden.

Gäller t.o.m.
31/12 -24

Ekerö Optik

08-560 313 10 | Ekerö centrum | Snett emot Systembolaget
Måndag-fredag 9.30-18.00. Lördag 10.00-15.00

SYNUNDERSÖKNING

50%

RABATT
(ordinarie pris 490:-)

VÄRDECHECK
SYNUNDERSÖKNING

BOKA REDAN IDAG!

Boka en tid hos våra legitimerade optiker redan idag. Inget köptvång.

Gäller för glasögon (ej linser, intyg, recept etc). Erbjuder gällande t.o.m. 31/12 -24

Namn..... Datum..... kl.....

Butik.....

KARLSLUNDS ALLÉ

Under hösten har Trafikverket, med hjälp av arborister, hamlat allén vid Karlslund. Traditionellt hamlade man träden och använde grenarna för att ha som vinterfoder till djuren. Träden blir av hamling karaktäristiska och kan bli mycket gamla. De blir något av levande fornminnen som visar på en uråldrig tradition, samtidigt som de hyser en spännande biologisk mångfald.

Under de senaste stormarna har ett flertal grenar ramlat ner i vägbanan och orsakat trafikproblem, vilket nu har åtgärdats på

detta sätt. Varför är det då tre träd som inte beskurits? Det är lönnar som är kvar och de klarar inte av att beskåras så hårt. Under flera år måste de hamlas lite i taget för att inte dö. De övriga träden i allén är askar som däremot klarar av det.

Senast allén hamlades var på 1960-70-talet.

*Agneta Collberg
Adelsö hembygdslag*

FOTO: AGNETA COLLBERG

På väg till kyrkan. Tavla av Harry Wichmann

Alsnö bygdetidning var en tidskrift som kom ut i fem nummer under 1961–1973. Där kunde man läsa anekdoter, historier och reportage från vad som hände på Adelsö.

Linnea Kulle-Lindblad var ansvarig utgivare.

Här intill är utdrag ur en artikel om stjärngossar ur Alsnö bygdetidning 1973 no 5. Hör av dig till mig om du vill läsa hela!

Agneta Collberg

Stjärngossar på Adelsö

Stjärngossar 1940.
Bild ur Alsnö bygdetidning 173 no 5

"Det berättas att de äldre släktleden på Adelsö har räknat stjärngossebesöken till ett av de vackraste barndomsminnen, ett koncentrat av hela den gammaldags julstämningen. Ellen Flitth säger att hon som barn längtade efter dessa besök. Det var det roligaste på julen.

I alla gårdar stod mat och brännvin framdukade. Gossarna var ju efterlängtdade och måste visa sin uppskattning av måltiden. Men ingen har hört talas om något bråk men en och annan lustighet förekom. Sålunda hände sig att en ung man blev redlös. De andra, som inte kunde släpa honom med, bäddade ner honom i en gödselstack. Inget om hände honom i kylan. En gödselstack är ju varm.

Thure Lunneskog berättar att han åren omkring 1940 var med och gick i norra laget klädd i en gammal vrängd päls och svartmålad i ansiktet. En upplyst stjärna i flera färger surrades och bars av en deltagare. De övriga var vitklädda i långa skjortor och stjärngossemössor. De bultade först i stugknuten för att väcka de sovande. Sjöng så Staffansvisan utanför och om tiden var passande "Goder morgon, goder morgon, båd' kvinna och man". När traktering skett inne i stugan och Judas fått pengar i sin börs sjöngs denna strof: "Tack

för gåvan som vi fick uti Judas stora börs – Må solen lysa i er blick – liksom den klara stjärna."

På ön gick i regel tre lag med 6–7 deltagare i varje. Norra laget började att gå vid niotiden juldagskvällen och besökte i nämnd ordning Diplomatstan, Bruket, Norrängen, Högsbergs, Dalby, Kunsta, Sättra, Tofta, Lissbovik och först på annandags morgon vid niotiden nåddes Frutorp där Emerik Karlsson bjöd på smörgås. De som var mest trötta fick sova på golvet. De sista åren gick inte stjärngossarna på norra ön. De åkte lastbil med Gösta som kunde köra Sättrabilen. Åkte lastbil eller droska gjorde även det södra laget där Pelle Björk var både chaufför och Judas.

Stig Collberg som var tjugo år 1949 berättar att flykten från landsbygden som då blivit aktuell bidrog till att pojkarna minskade kännbart på ön. De som var kvar räckte inte till något stjärngosselag och själv skulle han göra rekryten 1950. Det var det året som Adelsöfamiljerna fick vänta förgäves på Staffanssångarna.

Så bröts en urgammal tradition. Med tacksamhet går tanken till alla de stjärngossar som levat under åren för att då uppehållit en gammal tradition så länge in i ny tid. Adelsö är kanske ensam om det."

Nytt vaktmästeri vid Adelsö kyrka

Adelsö kyrka, vy från öster 2024. FOTO: CECILIA PANZAR

Resan fram till ett nytt vaktmästeri med gästtoalett har varit omfattande och spännande. Lagom till Lucia 2024 står huset klart öster om Adelsö kyrka.

Länge hade man funderat på en ny gästtoalett och en bättre anpassad byggnad för kyrkogårdsförvaltningens vaktmästare. När arrendet för det gamla vaktmästeriet löpte ut gick uppdraget till mig, arkitekt Jill Stark, att undersöka möjligheten att uppföra ett nytt vaktmästeri öster om kyrkan.

– Som arbetsgivare behöver vi se till att vår personal har alla förutsättningar för att kunna utföra sitt arbete på ett säkert och bra sätt, säger Henrik Mattsson, kyrkogårdschef för Ekerö pastorat, och tillägger:

– Vi behöver samtidigt visa stor hänsyn och anpassa oss till miljön vi verkar i. Vår närmaste granne är en 1100-tals kyrka och ett fornlämningsområde som tillhör Unescos världsarv.

Målsättningen har varit att uppföra en byggnad som är anpassad till miljön genom dess placering, skala och gestaltning. Det har varit viktigt att vaktmästeriet samspelar med den bebyggelse som präglar området runt kyrkan.

Det har även varit viktigt att funktionerna som tillhör kyrkogårdens förvaltning inordnas på gårdsplanen nedanför vaktmästeri-byggnaden, så att vyn över kyrkan och världs-

arvsområdet inte inskränks.

Innan första spadtaget togs har byggnaden och platsen genomgått en gedigen granskning. En byggnadsantikvarie har upprättat en konsekvensanalys, marken har skannats och arkeologer har dokumenterat och försiktigt skrapat bort jordlager efter jordlager efter eventuella lämningar. Allt med hänsyn till det unika läget.

Bygget har utförts av den lokala snickaren Johan Eriksson Bygg och Renovering AB.

– Det är roligt att få vara en del av projektet eftersom det är vår hemsocken, och det är inte alltid man har en så här fin utsikt från bygget, säger Johan och skrattar.

Monika Engelhardt är vaktmästare på Adelsö och Munsö kyrkogård. Hon är entusiastisk:

– Vi ser väldigt mycket fram emot att få flytta in i vårt nya vaktmästeri. Vi är så glada!

När våren så småningom gör sitt intåg återstår att förädla grönytan mellan kyrkogårdsmuren och vaktmästeriet med en äng och att ställa tillbaka picknickborden.

Jill Stark

Se faktaruta intill.

Om platsen

Byn runt kyrkan har från mitten av 1700-talet präglats av tre gårdsmiljöer: Norrgården, Mellangården och Södergården.

Norrgården, norr om kyrkan, revs i samband med att Kungliga Vitterhetsakademien köpte fornlämningsområdet på 1960-talet. Mellangården flyttades redan i samband med laga skiftet på 1860-talet och Södergården är den enda kvarvarande gårdsmiljön. En stor ekonomibyggnad låg dock kvar öster om kyrkan så sent som på 1960-talet.

Projektets medarbetare

Henrik Mattsson, kyrkogårdschef Ekerö pastorat

Johan Eriksson Bygg och Renovering AB

Jill Stark, arkitekt

Fredrik Hedly, projektledare

Cecilia Panzar, byggnadsantikvarie

Anders Garmark, VA-konsult

Fredrik Åstrand, projektledare

Monika Engelhardt, kyrkvaktmästare

Se även Ekerö pastorats webbsida med information om bygget:

www.svenskakyrkan.se/ekero/nybyggnation-adelso

Det nya vaktmästeriet som står klart lagom till Lucia.

FOTO: JILL STARK

1950-tal, flygfoto över Adelsö kyrka

FÖRÄLDRAGRUPPEN I MUNSÖ SKOLA

DISCO MED BUS ELLER GODIS

Fredagskvällen den 25/10 bjöd vi in Munsö skolas elever och blivande förskoleklass med syskon till disco! Det blev bus eller godis, kiosk, fotobås, ansiktsmålning, danslekar och mycket mer. Över 80 barn och en hel del föräldrar deltog och Adelsö Butik sponsrade, tusen tack!

Text och foto: Madeline Björk

Disco Inferno?

Lek i discolampornas sken

TRÄDGÅRDAR PÅ ADELSÖ

Olika fantastiska trädgårdar

Älskade zinnior.
FOTO FRÅN FACEBOOK: IRENA LUNDBERG

Att tistlar kan vara så vackra
FOTO FRÅN FACEBOOK: PAULINA ROBERTSSON

Fjärde augusti var det sol och skönt väder om än lite åskmoln långt borta när vi möttes på infartsparkeringen för att starta vår trädgårdssafari på ön. Vi hade flera personer som anmält att de ville visa sina trädgårdar och vi var alla nyfikna och förväntansfulla.

Vi åkte runt på stora delar av vår ö och fick njuta av så många olika slags trädgårdar. Vi blev lyckliga och faktiskt ibland lite avundsjuka, det är svårt ibland att se storheten i det egna, men lätt att se det hos andra. Men framför allt blev vi inspirerade av varandras skapelser och av varandra. Alla trädgårdar var så olika, och fantastiska på sina egna sätt. Vi är olika och det vi skapar tillsammans med naturen runt oss blir olika. Men det jag slogs mest av ändå var de fina mötena mellan människor. Vi som var med. Både gamla fina vänskaper som varat i många decennier och helt nya möten och allt däremellan. Hur fint att i detta trädgårdsdelande så blir det per automatik delanden av livsberättelser. Det har det blivit varje gång vi mötts i trädgårdsgruppen. Och

det gör mig så glad. Att en tanke om att prata trädgård för att lära mig mer och få del av andras erfarenheter (både de bästa och de man kanske vill undvika) har blivit en mötesplats med värme och generositet. Medmänsklighet.

Nästa gång kanske du också vill hänga på. Gå med i Facebookgruppen *Trädgårdar på Adelsö* så får du information om vad som händer. Det är ingen tävling om vem som har snyggast mest välrensade trädgård. Alla är välkomna och alla trädgårdar, även de som bara finns i drömmen. Eller de som är ogräsfyllda mardrömmar. Till våren kommer vi säkert att träffas och byta fröer och dela mer liv med varandra. Håll utkik.

Linda Andersson

ADELSÖ HEMBYGDSLAG

HEMBYGDSLAG MED 50-ÅRSJUBILEUM

Byst föreställande hembygdslagets grundare Linnea Kulle-Lindblad.
FOTO: "STINTAN"

Adelsö blåsare.
FOTO: CHRISTER NORDEMO/AGNETA COLLBERG

Fritz Karlssons trägubbar.
FOTO: "STINTAN"

I bagarstugan: Ann Baron, Kerstin Mattson, Maya Bergqvist, Ulrika Lindgren och Helen Lampert Sundin.
FOTO: CHRISTER NORDEMO/AGNETA COLLBERG

Vi firade våra första 50 år i hembygdslaget på hembygdsdagen den 11 augusti. Adelsö blåsare var där från början och såg till att det blev en härlig stämning på en gång. Ölaget spelade senare på dagen bidrog till att den goda stämningen bibehölls. Det var ett antal knallar på plats som sålde grönsaker, skinn, honung, sylt, mattor, virkade pläddar och potatis. I bagarstugan var det full fart där tunnbröd och minst 150 bröd gräddades.

En hel del av Fritz Karlssons snidade träfigurer, som vanligtvis finns i bagarstugan, fanns på ett bord där man skulle gissa vilka yrken de representerade.

Tack alla ni som var där och gjorde vårt jubileum så stort och fint!

Agneta Collberg
Ordförande, Adelsö hembygdsförening

ADELSÖ EVENEMANG

Aktiv sommar och höst

Nationaldagen, 6 juni

Vi firade nationaldagen i Ekebyhovsparken. Till slut tappade vi räkningen men gissningsvis gjorde Mathilda och Sabina 400 tatueringar på tre timmar medan Filip var bollkalle och skötte såpbubblorna.

FOTO: SABINA BERGQVIST

FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Adelsö Runt – Poker Run

Den 29 juni genomförde vi ännu ett soligt och lyckat Adelsö Runt! Dagen blev en härlig mix av nya och återkommande besökare, fina och skrotiga fordon. Vinnaren i Poker Run var en riktig turgubbe – fyrtal i ess (och tre kungar!).

Barnens dag

Den 27:e juli genomfördes Barnens dag vid fotbollsplanen. Vädret växlade mellan stekande sol och små skurar men det var inget som hindrade från lek och bus. Vi hade besökare från hela kommunen och några som kom längre bort än så! Uppskattningsvis så tangerade vi förra årets besöksantal på ca 200 barn och 200 vuxna. Fantastiskt kul!

FOTO: SABINA BERGQVIST

FOTO: SABINA BERGQVIST

FOTO: SABINA BERGQVIST

Dans på festplatsen

Den 17 augusti anordnades dans på Adelsö festplats i samarbete med AIF. BANDET spelade och det både dansades och sjöngs med! Det var en fin sommarkväll.

FOTO: MATHILDA BJÖRK

FOTO: DANIEL HESSLING

Halloweenpromenad

En på dagen och en på mörka kvällen. Huu! Välbesökt och jätteläskigt som vanligt.

FOTO: SABINA BERGQVIST

*Sabina Bergqvist
Sekreterare, Adelsö Evenemang*

ADELSÖ IDROTTSFÖRENING

Boule, dans och loppis

För den som inte ville ligga i hängmattan hela sommaren såg AIF till att det alltid fanns något att göra. Aktiviteter under hösten bjöds det också på.

Taggad start på Magnus Ladulåsloppet.
FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Bilbingo

har vi haft ett antal gånger 2024 mellan maj och augusti. Veldig lyckat och uppskattat så vi kör vidare 2025.

Boulespänning: Vem är närmast?
FOTO FRÅN AIF:S FACEBOOKSIDA

Boule

har spelats på lördagar kl. 14 på Adelsövallens bana. I den prestigefyllda matchen mot laget från Pauvre Honteux i Nockeby fick de sistnämnda revansch för fjolårets förlust. Vinsten kom dock efter vad som senare visade sig vara en felaktig tolkning av reglerna till hemmalagets fördel. Adelsös spelare bjöds dock på såväl solsken som lunch.

Midsommarfirande i tre dagar

- Dagen före: Förberedelser att klä stång och ställa i ordning för midsommarafon. Med bjudfika på festplatsen.
- Midsommarafon: Kenneth och Carina Einarson spelade, Malin Rikardsdotter Ahlin sjöng. Lekledare Johan Sandmark körde flera rundor av dans runt stången. Café, pilkastning, skytte, lotterier, fiskdamm och

chokladhjul i AIF:s regi. Korvförsäljning hade Adelsö Eve- nemang hand om.

- Midsommardagen gick Midsommarpokalen av stapeln. Munsö-Adelsö möttes i den traditionella fotbollsmatchen som var spännande – men som Munsö vann.

Tennisskola i juli

för andra året, anordnad av Sabina Edelman två dagar med tioalet barn. Kommer att köras 2025 igen.

Kul med boll

drog igång på Adelsöullen. Tobias Ahlund i styrelsen startade upp fotboll med barn födda 2016–2020. Bra deltagande under sommaren. Fortsätter inomhus i Munsö skolas gymnastiksal under november.

Magnus Ladulåsloppet

gick av stapeln den 10 augusti. 99 vuxna sprang milen, sju cyklade på prov för att eventuellt starta upp ett cykellopp 2025. 65 barn sprang antingen ett varv runt Adelsöullen eller två tre varv runt Adelsöullen, ner i vikingaby... Alla barn fick saft, glass och bulle. Alla vuxna och cyklister fick gofika. Mycket samarrangemang med vikingarna i år.

Dans på festplatsen

Härlig stämning på dansbanan den 17 augusti då Bandet spelade. Samarrangemang med Adelsö Evenemang. Korv och hamburgare fanns till försäljning.

En liten loppisförsäljare. FOTO: TOBIAS AHLUND

Hösten

- Klubbmästerskap i discgolf 14 september. 1:a Magnus Levhorn, 2:a Rickard Karlsson, 3:or Lennart Gustavsson och Stefan Hammarqvist
- Loppis på festplatsens dansbana 19 oktober. (Det blir repris i maj 2025.)
- Julmarknad med Adelsö Evenemang 30 november. AIF håller i café och kransföräljning.

Vintern och våren

Se Kalendariet på sidan 56–57 och håll utkik på hemsidan och Facebook.

*Jeanette Thour
Ordförande, AIF*

Guld-, silver- och bronsmännen i KM i discgolf.
FOTO: INGRID WESLIEN

Midsommarfirande på festplatsen..
FOTO: JEANETTE THOUR

BIRKAKÖREN

Sommarkonsert
och 50-årsjubileum

Den traditionella sommarkonserten 16 juni hölls lite senare på dagen i år, klockan 18. Anledningen är att vi har börjat samordna oss mer med pastoratets aktiviteter, så det inte blir onödig konkurrens eller krokar.

Kyrkan var välbesökt, konserten uppskattad och sommarkänslan fyllde kyrkorummet. Känns lite avlägset nu.

Efter ett skönt sommarlov körde vi igång med kickoff lite tidigare än vanligt på terminen eftersom vi behövde börja ladda och öva inför jubileumskonserterna i november, LIVET ÄR EN FEST – Året var 1974.

Solist Petronella Hellström.
FOTO: KLAS DYKHOF

Birkakören fyller nämligen 50 år 2024 och hur firar man bäst ett körjubileum? Genom konserter förstås!

*Gunilla Dykhoff Sternelius
Ordförande, Birkakören*

HILMA AF KLINTS ATELJÉ

Hilma af Klint-safari

Den 25 augusti genomfördes för fjärde året i rad en safari i Hilma af Klints fotspår. Hedvig Ersman, ordförande i Föreningen Hilma af Klints Ateljé, stod för guidningen.

Färden startade vid Villa Furuheim nära Munsö färjeläge, där Hilmas ateljé stod fram till hennes död 1944. Deltagarna åkte sedan i bilkaravan till Tofta och Hanmora, som i 150 år ägdes av släkten af Klint. Hilma bodde i många somrar i Täppan på Tofta. Safarin avslutades i Adelsö kyrka, där prästen Anna Unghammar talade om Hilma af Klints gudstro.

Efteråt följde många deltagare med Johan Sandmark på guidad tur på Hovgården. Slutligen serverades kaffe i Gamla Präst-

Hedvig Ersman (till höger) samtalar med safarideltagare vid Hanmora.
FOTO: GERTRUD APELQVIST

gården, där föreningen planerar att starta ett besökscentrum kring Hilma af Klint sommaren 2025.

Platserna blev snabbt fullbokade, men nästa år blir det återigen safari.

För att inte störa lokaltrafiken alltför mycket begränsades safarin till ett tiotal bilar. Guidningen skedde via WhatsApp.

Marianne Parm Sund

Vinbar•Akru

VINSTIAN

LUNCH

Alltid på menyn, fish'n chips och schnitzel med stekt potatis samt "Dagens special" som varierar. Extra lunch på fredagar STEKT SALT SILL med LÖKSÅS

Vinloppis
Tisdagar

Vinstian på kvällen

Kom som du är, kom länge, kom en kortare stund, kom en måndag eller kom en annan måndag eller varje måndag, varför inte?
Hela menyn finns i baren och här finns alltid snacks. Här finns alltid nån att snacka med

Även avhämtning
fram till 18:00
alla lunchrätter
måndag - fredag

Boka bord Fredag & Lördag – Julhelgdagar boka bord tidigt
Det har verkligen smält till med många gäster på helgerna. Bäst är att boka bord

Rödalan – Ekerövägen 82 – vinstianekero@gmail.com – 076-035 66 45
Öppet: Måndag 11-21, tisdag 11-22, Onsdag 11-22, torsdag 11-22, fredag 11-01, lördag 14-01

Följ oss på Instagram [vinstianekero](https://www.instagram.com/vinstianekero)

Nysnickrade ljusstakar på bordet
och sköldar på väggarna
FOTO: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

GILLEKÄNSLA

Har du varit nere vid Alsnu gård nedanför festplatsen? Där bygger vi en vikingatida gård och levandegör Adelsös vikingatida historia genom evenemang och gillen. De senaste 15 åren har vi arrangerat två vikingadagar på valborg och första maj och under ett par höstar har vi ställt till med vildsvinsgille. Under 2025 inför vi en nyhet: vi slår ihop dem båda!

Valborg 30 april blir det vikingagille (förhoppningsvis med vildsvin).

1 maj när de flesta är lediga blir det en vikingadag.

Vi har dels märkt att när Valborg ligger på en vanlig vardag, som den gör 2025, är det inte så många som är lediga för att hälsa på oss. Dessutom längtar vi efter gilleskänslan till Valborg och därför ersätter vi en av vikingadagarna med gille. Preliminärt håller vi på 17:30–20.

1 maj är det som vanligt marknad, pilbågsskytte, mat över elden, smide och allt annat som vi brukar ha.

Plats till gillet bokar man på [boka\(at\)alsnu.se](mailto:boka(at)alsnu.se).

Detaljer såsom kostnad och meny återkommer vi med. Håll utkik på Facebook!

Välkommen!

Malin Rikardsdotter Ahlin
Ordförande, Alsnu Vikingar

Malin Rikardsdotter Ahlin,
ordförande i Alsnu Vikingar.
FOTO: CARIN LARSSON

Fikingadags?
FOTO: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

Richard inspekterar det
färdiggrillade vildsvinet.
FOTO: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

Thomas och Magnus serverar
vildsvinet och gästerna tar för
sig av tillbehören.
FOTO: MALIN RIKARDSDOTTER AHLIN

VÄRLDSARVSTEATERN

En riktig rysare

Beryl Kornhill och Bengt Einarsson i rysaren vid Alsnö hus.
FOTO FRÅN FACEBOOK

I juli spelades En medeltida rysare vid Alsnö Hus som är en djupdykning i kung Magnus Ladulås och drottning Hedvigs familjehistoria med maktkamp, svek och brodermord

"En fin liten föreställning (och historiektion!) bland kossorna vid Alsnö hus. Rekommenderas" skrev en av besökarna.

Världsarvsteatern har en överenskomst med pastoratet att få använda Adelsö kyrka som scen i händelse av regn. "Därför har vi också beslutat att efter varje utomhus-

föreställning som en extra bonus guida publiken i Adelsö kyrka, som Magnus Ladulås en gång i världen regelbundet besökte" skriver Beryl Kornhill, Världsarvsteaterns ledare.

Fotnot

Lokaltidningen Mitt i hade en lång artikel om Beryl Kornhill och Världsarvsteatern i somras. Gå till www.mitti.se och skriv "Kornhill" i sökrutan. Då får du träffa på artikeln med rubriken *Hon har historien som scen och människor som musa.*

ADELSÖ SMEDJA

TOMT I SMEDJAN

Adelsö Smedja har nu även bildligt "tagit ner skylten", vilket skedde den 19 oktober när smedjängänet röjde sina gallerilokaler för sista gången. Många supportrar har beklagat att öns galleri avslutar karriären nu när den var på topp. Men alltför mycket jobb inför, under och efter helgerna blev till slut anledningen till nedläggningen. Förhoppningsvis fortsätter några ur smedjängänet med att skapa konsthantverk. Det blev totalt åtta gallerisomrar för öns kulturoas.

Ove Westerberg

Några ur smedjängänet hjälps åt att ta ner skylten.

FOTO: HELENA PUASCHITZ

Mälaröarnas nyheter

— OM MÄLARÖARNA SEDAN 1949 —

Visste du att...

Enligt en undersökning från RAM (Research and Analysis of Media) läser 16 800 av kommunens 21 000 invånare i åldern 16 till 80 år tidningen plus att 84 % tycker om eller tycker reklamen är okej i tidningen.

Motsvarande siffra för Facebook och Instagram är bara 39 % respektive 42 %

Gjord för Mälaröbor, av Mälaröbor på Mälaröarna

Sommaren och hösten på Adelsö ...

Fikingakafé med Alsnu Vikingar 10 augusti.
MALIN RIKARDSDOTTER AHLINS INBJUDAN PÅ FACEBOOK

Moses Björk fick Värna Adelsös hederspris på årsmötet 8 juni. Siri Lundmark och Anders Gustafsson hade äran att ge honom den inramade hedersbetygelsen.

FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Elden är tänd.
RICHARD MAIER, FACEBOOK 25 JULI

Ölets dag i Pannrummet 17 juli. FOTO: STEFAN STÅLFÅGEL

Älvdans på Sättra. FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Marie Zetterlund trivs på Tegelbrännarvägen 13.
FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Syjunta varannan tisdag med Mormors juntor.
FOTO: LYNN STAF Lund

... är lång och härlig

Musikbesök vid Smedjan.
FOTO: OVE WESTERBERG

Ölfestivalen, 15 juni. FOTO: OVE WESTERBERG

Fint väder och härlig stämning på Ölfestivalen.
FOTO: LYNN STAFLUND

Fullt drag med Dungen.
FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Campare på Adelsöfestivalen.
FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Adelsöfestivalen, 7 september.
FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Kayo med band öste på.
FOTO: GUNILLA DYKHOFF STERNELIUS

Promenad
längs Röda
spåret från färjan
en augustiväll.
FOTO: DANIEL
HESSLING

Vad var detta för liten
filur vid fotbollsplanen?
FOTO: LYNN STAFLUND

KALENDARIMUM

VINTER/VÅREN 2024-2025

För att hålla dig uppdaterad om föreningarnas kommande evenemang på ön bör du besöka Adelsö föreningsråds gemensamma webbplats: www.adelso.se

LÖRDAGAR KL. 10-12

Kul med boll fortsätter inomhus för barn (födda 2016-2020, åldersspannet kan ändras) i Munsö skolas gymnastiksal. Håll koll på AIF:s webbplats och Facebook.

LÖRDAG 30 NOVEMBER KL. 11-16

Välkomna på en stämningsfull **julmarknad** på Adelsö Festplats med knallar med juliga saker, hantverk, glögg, gofika, lotteri, kolbullar m.m. Därefter ljuständning längs hela Stenbymuren.
Arrangör: Adelsö Evenemang och Adelsö Idrottsförening

LÖRDAG 30 NOVEMBER

Ljuständning längs Stenbymuren efter julmarknaden. Adelsö hembygdslag tänder ett 70-tal marschaller på muren från Stenby magasin till Flittenhof, för att förgylla i höstmörkret.
Arrangör: Adelsö föreningsråd

LÖRDAG 30 NOVEMBER KL. 15

Musikgudstjänst i Adventstid i Adelsö kyrka. Präst: Christer Kivi. Musik: Sonorakören under ledning av Carina Einarson.
Arrangör: Ekerö pastorat

LÖRDAG 30 NOVEMBER OCH LÖRDAG 7 DECEMBER

Adelsö butik bjuder in till **julbord** i Pannrummet. All info på www.adelsobutik.se.

LÖRDAG 7 ELLER SÖNDAG 8 DECEMBER

Månskensvandring. Vi hoppas på snö, klar himmel och fullmåne så vi kan göra en månskensvandring på världsarvet Hovgården. Anmäl dig till Stefan Qviberg på 072-0382561 så meddelar han när det blir av. Begränsat antal platser.
Arrangör: Adelsö Hembygdslag

LÖRDAG 14 DECEMBER KL. 15

Birkakören inbjuder till sin traditionella **julkonsert** i Adelsö kyrka.

SÖNDAG 15 DECEMBER KL. 19.15

Johan Sandmark bjuder in till "**Månskensvandring över Hovgården**". Inled julen med att få följa med på

en exklusivt stämningsfull guidad tur som kan komma att kasta annorlunda sken över Hovgården. Samling vid Hembygdsgården.

SÖNDAG 22 DECEMBER KL. 15

Gudstjänst med julens sånger och psalmer i Adelsö kyrka, med Ad Mundi under Carina Einarsons ledning
Arrangör: Ekerö pastorat

JULAFTON,

TISDAG 24 DECEMBER KL. 11
Samling vid krubban i Adelsö kyrka.

Arrangör: Ekerö pastorat

JULDAGEN,

ONSDAG 25 DECEMBER KL. 9
Julotta för morgontrötta i Adelsö kyrka.

Arrangör: Ekerö pastorat

ANNANDAG JUL, TORSDAG 26 DECEMBER KL. 12.30

Traditionsenlig **annandagspingis** för hela familjen i Hembygdsgården. Turneringen är öppen för alla, både vuxna och unga. Gofika finns.
Arrangör: Adelsö Evenemang och Adelsö Idrottsförening

ANNANDAG JUL, TORSDAG 26 DECEMBER KL. 19.15

Johan Sandmark bjuder in till "**Månskensvandring över Hovgården**". Avsluta julen med att få följa med på en exklusivt stämningsfull guidad tur som kan komma att kasta annorlunda sken över Hovgården. Samling vid Hembygdsgården.

NYÅRSAFTON, TISDAG 31 DECEMBER KL. 15
Nyårsbön i Adelsö kyrka.
Arrangör: Ekerö pastorat

TRETTONDE DAG JUL, MÅNDAG 6 JANUARI KL. 13-15
Julgransplundring på Adelsö festplats. Välkomna alla barn att dansa ut julen. Mer info på Adelsö Evenemangs webbplats och Facebook.
Arrangör: Adelsö Evenemang

LÖRDAG 1 MARS

Adelsö Evenemang bjuder in till **sportlovsbio** i Adelsö hembygdsgränd. Information kommer att gå att hitta på Adelsö Evenemangs webbplats och Facebook.

MARS

Adelsö IF kommer även i vinter att anordna **skidresa** till Romme en söndag (datum inte spikat). Håll utkik på AIF:s webbplats och Facebook.

LÖRDAG 12 APRIL KL. 12-15
Adelsö Evenemang anordnar **påskkalas** på Adelsö festplats.

VALBORGSMÄSSOAFTON, ONSDAG 30 APRIL
Valborgsmässofirande med vikingagille på Alsnu gård från kl. 17.30 och på Adelsö-vallen från kl. 19. Birkakören sjunger in våren, vårtal, braständning och underhållning.

TORSDAG 1 MAJ, KL. 11-16
Alsnu vikingadag på Alsnu gård. En plats för vikingatida mat, lekar och möten. Gratis inträde.

LÖRDAG 3 MAJ
Adelsö IF bjuder in till **loppis** på festplatsen.

KRISTI HIMMELSFÄRDS DAG, TORSDAG 29 MAJ KL. 10-13
Adelsö vandringsled öppnas traditionsenligt varje år på Kristi himmelfärdsdag genom Adelsö föreningsråd. Längs halva leden, ca 7 km, finns öns föreningar på plats för att bjuda på tilltugg och information. Vandringen börjar vid Norrängens parkering.
Arrangör: Adelsös föreningar

Tack!

till våra annonsörer, sponsorer och bidragsgivare, för era tillskott till föreningen.

Dessa bidrag användes bland annat till:

- Tryck och distribution av tidningen Adelsönytt och annan information
- Pris till årets Adelsöbo
- Stöttning av evenemang och föreningar på Adelsö

Och mycket mer.

Mats Lundgren
VÄRNA ADELSÖ

ANNONS-PRISLISTA

Välkommen att annonsera i Adelsönytt

Helsida: 1 600 kronor
Halvsida: 800 kronor
1/4-sida: 400 kronor

GLÖM INTE ATT KOLLA PÅ ADELSÖS EGEN EVENEMANGSPORTAL

www.adelso.se

där du hittar fler evenemang när öns föreningar har spikat sina program framöver.

Om Värna Adelsö

Föreningen Värna Adelsö samlar både bofasta och fritidsboende.

Vårt syfte är att slå vakt om Adelsös kultur och natur samt att främja möjligheterna att bo och arbeta på ön. Vi verkar för en framtida utveckling som inte tär på människor, natur och vårt historiska arv.

Vi arbetar bland annat med följande frågor:

- Allemansrätten. Markägare ska till exempel inte kunna hindra människor att bada och ströva i naturen.
- Vi vill slå vakt om Munsö skola. Återinför årskurs 4–6!
- Kulturlandskapet och strandskyddet ska värnas.
- Miljön i alla avseenden ska värnas.
- Färjan ska alltid fungera, även när det är stränga vintrar. Mer trafik under sena kvällar.
- Vi vill slå vakt om busstrafiken.
- Vi värnar vår lanthandel.
- Vi vill att vildsvinsstammen på ön minskas kraftigt.
- Vi slår vakt om Hembygdsgården.
- Hovgårdsområdet och Världsarvet bör utvecklas.

Värna Adelsö med drygt 600 medlemmar är öns största förening.

VÄRNA ADELSÖ STYRELSE 2024

ORDFÖRANDE

Anders Gustafsson, Skogstorp
Tel: 070-298 55 25
E-post: anders.gustafsson28(at)gmail.com

VICE ORDFÖRANDE

Helena Abrahamsson, Lundkulla
Tel: 070-679 26 16
E-post: helena.abrahamsson(at)gmail.com

KASSÖR

Mats Lundgren, Marielundsvägen
Tel: 070-730 32 03
E-post: matslu3(at)gmail.com

LEDAMÖTER

Monika Engelhardt, Frutorp
Tel: 070-789 09 68
E-post: frutorp(at)hotmail.com

Andreas Gustafsson, Hovgården
Tel: 070-986 55 92
E-post: andreas.adelsö(at)gmail.com

Siri Lundmark, Stenby
Tel: 070-248 21 23
E-post: siri.lundmark(at)hotmail.com

Lennart Rydberg, Lundkulla
Tel: 070-322 02 61
E-post: lennart.rg(at)gmail.com

Stefan Wählin, Ellholmen
Tel: 070-318 80 00
E-post: s.wahlin(at)hotmail.com

Jan Gertz, Gredby
Tel: 070-353 01 65
E-post: jan80taborist(at)gmail.com

Välkommen till AdeoCare

Hemtjänst som gör dig glad!

Vi är glada när du är glad.
Prata med oss om vad som är viktigt för dig. Vi är alltid nyfikna och idel öra. Låt höra!

Ekerö

Vill du ha hjälp
av hemtjänst
eller vill du byta
till oss

Hör av dig så
berättar vi mer.

08-560243 66

ADEOCARE

Det här är en del av det du kan få hjälp med. Hör av dig till oss så kan vi berätta mer.

Personlig omvårdnad Avlösning Inköp
Promenad Social tid Ledsagning
Matlagning Matlåda Samtliga städ insatser

Vi utför även boendestöd för dig som är i behov av det

www.adeocare.se
Sociala medier: Adeocare.se

Telefon (växel): 08-560 243 66

Adress: Adeocare Ekerö, Bryggavägen 110, Ekerö

**Panoramafoto: Malin Rikardsdotter Ahlin.
Vik upp tidningen så ser du hela!**